

Område: Regional Udvikling
Afdeling: Vækstforum og Erhvervsudvikling
Journal nr.: 18/60215
Dato: 13.12.2018
E-mail: helle.knudsen@rsyd.dk,
Telefon: 2920 1905

Notat

Forprojekt Sundhed-Natur-Kultur

I de kommende år bliver vi markant flere ældre, medens den erhvervsaktive del af befolkningen falder. Flere ældre betyder også, at der kommer væsentlig flere mennesker med kroniske sygdomme og flere multisyge. Samtidigt er der tale om en stigning i antallet af borgere, der bliver psykisk sårbare. Med andre ord vil flere borgere få brug for behandling, pleje og rehabilitering, samtidigt med at det økonomiske råderum er begrænset.

Den demografiske udvikling udgør en betydelig trussel mod alle samfundslag og samfundsmødder, hvorfor vi står foran en omfattende kursændring i forhold til sygdomsforebyggelse i praksis. I forhold til den ældre del af befolkningen skal vi have fokus på en aktiv og sund aldring, hvor mestring af egen sygdom sættes i højsædet. Men for såvel unge som ældre kræves der både livsstilsændringer og adfærdsændringer.

Region Syddanmarks Sundhedsprofil 2017 viser, at der indenfor alle aldersgrupper fra 16 år og op ses en stigning i antallet af mennesker, der er stillesiddende i fritiden, således at det nu er oppe på 41,7 procent. Samtidig ligger antallet af svært overvægtige på 13,2 %. Det kan ligeledes konstateres, at der er tale om en stigning i antallet af mennesker med kroniske sygdomme samt længerevarende psykiske lidelser. Samtidig er andelen af mænd og kvinder, der føler sig nervøse eller stressede, stigende over tid.

I regi af **Sundhedsaftalen 2019-23** er regionen, de 22 syddanske kommuner og de praktiserende læger enige om en række målsætninger og virkemidler for at fremme den syddanske sundhed. Der er bl.a. fokus på forebyggelse og herunder et særligt fokus på mental trivsel og reduktion i antallet af børn og unge med overvægt. Ligeledes er der fokus på sømløse overgange og en reduktion i antallet af forebyggelige indlæggelser blandt regionens ældre borgere. Forebyggelige indlæggelser er ofte bl.a. forbundet med ensomhed.

Flere af de udfordringer, der bør arbejdes med, kan ikke løses af hverken sygehusene eller de forebyggende medarbejdere i kommunerne alene, men vil kræve et tæt samarbejde med foreninger og frivillige i lokalområdet og på tværs af sundhed, kultur og natur. Der er behov for radikale ændringer af menneskers levevis og livsstil med henblik på at forbedre den samlede sundhed og livskvalitet såvel fysisk som mentalt.

Den nye regionale udviklingsstrategi giver mulighed for at nytænke innovationsindsatsen i et samspil mellem sundhed og regional udvikling. Sundhedsinnovation handler også om at inddrage civilsamfundet i et samarbejde på tværs af sundhed, natur og kultur med henblik på at styrke indsatsen for at give borgerne mulighed for et aktivt og sundt liv. Dermed bidrager det til FN's Verdensmål om at sikre et sundt liv for alle og fremme trivsel for alle aldersgrupper.

For at udvikle indsatsen foreslås det at afsætte midler til et forprojekt i et tværgående samarbejde mellem Afdelingen for Tværsektorielt samarbejde og Regional Udvikling. Forprojektet udvikles i samarbejde med relevante, eksterne aktører for at styrke 'empowerment' af borgere i alle aldersgrupper - og give værdi til borgernes fysiske og mentale sundhed og trivsel. Fx kan

deltagelse i sociale eller kulturelle aktiviteter spille en vigtig rolle for borgernes mentale sundhed. Ligeledes kan foreningslivet på områder som kultur, motion og idræt bidrage med synergi ift. sygdomsforebyggelse og helbredelse, fx for borgere med overvægt eller forhøjet blodtryk. Et godt og aktivt liv kan også dække over, at den enkelte borger får mulighed for at gøre et stykke frivilligt arbejde, ikke bare til glæde for modtagerne, men også for sig selv.

Det kan være hensigtsmæssigt at inddrage viden og perspektiver fra det nationale arbejde om "Idræt som vej til inklusion, integration, beskæftigelse og sundhed", som er blevet gennemført af Kultur-, Sundheds- og Beskæftigelsesministeriet. Der er i forbindelse med det nylig indgåede forlig om fordeling af satspuljemidlerne på beskæftigelsesområdet blevet afsat i alt 35 mio. kr. til forsøg med brug af idræt som led i inklusions-, sundheds- og beskæftigelsesfremmende indsatser for perioden 2019-2022..

Forprojektet skal sigte mod at udarbejde et senere projekt med flere aktører og i større skala, som kan bredes ud som tilbud til borgerne i regionen. Det planlægges på baggrund af forprojektet at søge eksterne fonde til det senere projekt.

Det konkrete forprojekt vil afhænge af dialogen med de eksterne aktører, men kan integrere friluftsliv, naturglæde, kultur, idræt samt fysisk og mental sundhed. Til inspiration kan nævnes følgende eksempler:

- Tønder Kommune deltager i Friluftsrådets projekt 'Sund i Naturen', hvor man fx arbejder med et tilbud om mental sundhed med udgangspunkt i Hjemsted Oldtidspark i marsklandskabet
- Et skotsk projekt, der afdækker barrierer for ældre menneskers adgang til udendørs rekreation i yderområder for at fremme fysisk og mental sundhed
- Biblioterapi, som der er evidens for, kan hjælpe borgere til bedre mental sundhed og fremme social inklusion

Forslag til relevante aktører/ partnerskab:

SDU Institut for Idræt og Biomekanik, DGI, Designskolen, udvalgte kommuner, der er interesserede i at indgå i samarbejde om nye behandlingstilbud, SDSI, m.fl.

Aftaleform

Der foreslås anvendt et 'udbudsfri OPI', Åbent Offentligt-Privat Innovationssamarbejde, til at involvere Syddansk Universitets Institut for Idræt og Biomekanik samt Designskolen i Kolding i at afdække eksisterende aktiviteter samt i at udvikle og afprøve koncepter. Aftaleformen kan anvendes med baggrund i udbudslovens § 22 for at undersøge, udvikle og afprøve et koncept, der endnu ikke eksisterer, i samarbejde med partnerne.

Finansiering

Forprojektet foreslås medfinansieret af Region Syddanmark, Regional Udvikling, med i alt 3 mio. kr.